

KAZUO ISHIGURO

*„Hiilgav... autori seni tugevaima intellektuaalse
ja emotsionaalse laenguga teos.”*

– Observer

ÄRA LASE MUL MINNA

Man Bookeri auhinna nominent

Kazuo Ishiguro
NEVER LET ME GO
2006

*Raamatu eesti keeles kirjastamise õigus kuulub
eranditult kirjastusele ERSEN.
Selle raamatu reprodutseerimine, tõlkimine ja levitamine
ilma valdaja loata on õigusvastane
ja seadusega karistatav.*

Kaane kujundanud Reet Helm
Toimetanud Annika Kohv
Korrektor Inna Viires

© Kazuo Ishiguro, 2005
All rights reserved.
© 2015 Kirjastus ERSEN

M03290215
ISBN 978-9949-25-715-7

Nüüd kõik raamatud meie veebipoest www.ersen.ee ja
e-raamatud www.ebooks.ee

Lornale ja Naomile

Inglismaa, 1990. aastate lõpp

ESIMENE OSA

ESIMENE PEATÜKK

Mu nimi on Kathy H. Ma olen kolmekümne ühe aastane ja töötanud hooldajana nüüd juba üle üheteistkümne aasta. See tundub olevat päris kaua, ma tean küll, kuid tegelikult tahetakse, et ma jätkaksin veel kaheksa kuud, käesoleva aasta lõpuni. Siis on seda aega peaaegu täpselt kaksteist aastat. Muidugi, ma tean, et ma pole nii kaua hooldaja tingimata sellepärast, et mu tööd peetakse suurepäraseks. Mõnel tõesti heal hooldajal on kästud lõpetada pärast paari-kolme aastat. Ja mul on meeles vähemalt üks hooldaja, kes püsis tööl koguni neliteist aastat, muutumata pelgalt kohatäitjaks. Seepärast ei püüa ma kiidelda. Aga ma tean ka kindlalt, et minu tööga ollakse rahul ja ma ise olen üldiselt ka. Minu doonorid on alati tulnud toime paremini, kui oodati. Nad on paranenud märkimisväärselt lühikese aja ja peaaegu mitte ühtki neist pole liigitatud „ärevate” hulka isegi enne neljandat elundiloovutust. Olgu, võib-olla ma nüüd tõesti kiitlen. Aga mulle on väga tähtis, et suudan oma tööd teha hästi, eriti seda, mis puutub mu doonorite „rahulikuks”

jäämisse. Mul on arenenud doonorite suhtes sisemine vaist. Ma tean, millal olla rohkem nende läheduses ja neid lohutada, millal jätta nad omaette; millal kuulata kõike, mida neil öelda on ja millal kehitada õlgu ning kästa see neil peast visata.

Igatahes ei pea ma end millekski eriliseks. Ma tunnen praegu töötavaid hooldajaid, kes on sama head, kuid keda ei tunnustata pooltki nii palju. Kui olete üks nendest, siis mõistan, kui nõrдинud võite olla – mu toakese, mu auto ja eeskätt selle pärast, kuidas mul on võimalik hooldataavaid valida. Ning ma õppisin Hailshamis – juba see ajab inimesi mõnikord turri. Kathy H., ütlevad nad, tema tohib inimesi valida ja ta valib alati omasuguseid: Hailshamis või mõnes teises privilegeeritud õppeasutuses kasvanuid. Pole ime, et tal on head tulemused. Ma olen sageli kuulnud nõnda öeldavat, sellepärast olen kindel, et teie olete seda kuulnud veel sagedamini ja võib-olla on selles ka tõetera. Aga ma ei ole esimene, kellel lubatakse valida ja ma kahtlen, et jään viimaseks. Ning niikuinii olen ma tublisti hoolt kandnud ka igal pool mujal kasvatatud doonorite eest. Pidage meeles, et töö lõpetamise ajaks koguneb mul kaksteist tööaastat ja mul on lubatud valida ainult kuuel viimasel.

Ja miks ei peaks seda lubama? Hooldajad ei ole masinad. Sa püüad teha oma parima iga doonoriga, kuid lõpuks kurnab see su ära. Sul ei jätku piiramatult kannatust ega energiat. Seepärast valid sa võimaluse korral omasuguseid. See on loomulik. Ma ei oleks mingil juhul suutnud jätkata nii kaua, nagu olen teinud, kui ma poleks oma doonoreile igal nende sammul kaasa tundnud. Ja igal juhul, kui ma poleks

hakanud valima, kuidas ma oleksin saanud pärast nii paljusid aastaid uuesti lähedaseks Ruthi ja Tommyga?

Äga viimasel ajal on muidugi jäänud järele aina vähem doonoreid, keda ma mäletan, ja sellepärast ei olegi ma tegelikult nii palju valinud. Naagu ma ütlen, läheb töö palju vaevalisemalt, kui sul ei ole doonoriga sügavamat sidet ja kuigi ma hakkan hooldajatööst puudust tundma, tundub olevat õige, et ma aasta lõpul sellest loobun.

Ruth oli muide alles kolmas või neljas doonor, kelle sain valida. Talle oli sel ajal hooldaja juba määratud ja ma mäletan, et see nõudis minu poolt kenakesti julgust. Äga lõpuks tulin sellega toime ja samal hetkel, kui nägin teda jälle, selles Doveri taastuskeskuses, tundusid kõik meie lahkarmused – kuigi need ei kadunud täiesti – märksa tähtsusetumana kõigist muudest asjadest, näiteks sellest, et me olime Hailshamis koos üles kasvanud. Sellest peale hakkasingi vist otsima oma doonoreiks inimesi minevikust ja võimaluse korral Hailshami inimesi.

Aastate jooksul on olnud aegu, mil ma olen püüdnud jätta Hailshami seljataha, mil olen endale öelnud, et ma ei peaks nii palju tagasi vaatama. Äga siis jõudsin punkti, kus mu vastupanu lakkas. See oli seotud ühe doonoriga, kes mul kolmandal hooldajatöö aastal oli; põhjuseks tema reageering sellele, kui ma nimetasin, et õppisin Hailshamis. Mees oli just teinud läbi kolmanda elundiloojutuse, see ei läinud hästi ja ta kindlasti teadis, et ei parane enam. Ta hingas vaevu, kuid vaatas mulle otsa ja ütles: „Hailsham. Vean kihla, et see oli ilus koht.” Kui vestlesin temaga järgmisel hommikul, et ta mõtteid mujale juhtida, ja küsisin, kus *tema* üles kasvas, nimetas ta mingit kohta Dorsetis ja ta

nägu tõmbus laikude all täiesti teistsugusesse grimassi. Siis mõistsin, kui pööraselt ta ei tahtnud, et talle seda meenu-tatakse. Selle asemel tahtis ta kuulda Hailshamist.

Nii rääkisin talle järgmise viie või kuue päeva kestel kõike, mida ta teada tahtis ja ta lamas seal kaasakistult, leebe nae-ratus näol. Ta küsis suurte ja väikeste asjade kohta. Meie valvurite kohta, selle kohta, kuidas igapäev olid voodi all oma kollektsioonikastid, jalgpalli ja kurikamängu, jalgraja kohta, mis kulges ümber peamaja ning selle nurkade ja sop-pide, parditiigi, toidu, kunstiklassist udusel hommikul üle väljade avaneva vaate kohta. Mõnikord laskis ta mul samu asju ikka ja jälle korrata; alles eile jutustatud asjade kohta esitas ta niisuguseid küsimusi, nagu poleks ma neist kunagi rääkinud. „Kas teil oli spordipaviljon?” „Milline kasvataja oli teie lemmik?” Algul arvasin ma, et ta on valuvaigistite mõju all, kuid siis taipasin, et ta mõistus oli selge. Tema soov oli mitte ainult kuulata lugusid Hailshamist, vaid Hailshami *mäletada*, nagu oleks ka tema lapsepõlv seal kulge-nud. Ta teadis, et ta elu jõuab varsti lõpule ja seepärast laskis ta mul kirjeldada asju nõnda, et need sööbiksid talle meelde, nii et unetutel öödel ähmastuks minu ja tema mälestuste piir rohtude, valu ja kurnatuse tõttu. Siis saingi ma esimest korda aru, päriselt aru, kui väga meil oli vedanud – Tommyl, Ruthil, minul, meil kõigil.

* * *